

ככה לא נלחמים באנטישמיות

written by דוד מ' וינברג | 30.06.2023

במכתב פרטי ששלח בשבוע שעבר הנשיא הרצוג לשליחה האמריקנית המיוחדת למאבק באנטישמיות, פרופ' דברה ליפשטדט, התייחס לאסטרטגיה הלאומית של ממשל ביידן למאבק באנטישמיות, וכינה אותה "רגע היסטורי הראוי להוקרה ולהכרת תודה" הדו"ח משכיל להציג בלשון תקיפה אסטרטגיה מבוססת, עקרונות ברורים ויעדים קונקרטיים ושימים, שביחד יסייעו ליצור חברות סובלניות ופתוחות יותר".

ובכן, כן ולא. אין ספק שחשוב שהממשל מכיר באיום הגובר על יהודים אמריקנים על רקע שיאים חדשים במספר התקריות האנטישמיות, ומציע דרכי פעולה למאבק באנטישמיות, אולם לשון הדו"ח רחוקה מלהיות "תקיפה".

ג'ייקוב אולידורט (ראש המרכז לביטחון אמריקני והפרויקט לשלום במזרח התיכון במכון למדיניות אמריקה תחילה) מפנה את תשומת הלב לכך שבמכתב המקדים בן שני העמודים של הנשיא ביידן, העיירה "שרלוטסוויל" מוזכרת ארבע פעמים, כולל במשפט הראשון; במסמך האסטרטגיה המילה "יהדות" מופיעה שבע פעמים והמילה "ציונות" אינה מופיעה כלל. ראשי התיבות "להט"ב" מופיעים שבע פעמים, המילה "מגדר" שבע פעמים, המילה "שוויון" עשר פעמים, והמילה "אסלאמופוביה" עשרים ואחת פעמים.

יתרה מכך, נייר האסטרטגיה של ממשל ביידן משמיט כל אזכור של אסלאמיסטים, המשטר האיראני, הרשות הפלסטינית או תנועת ה-BDS. הוא אומנם "מחבק" את ההגדרה החשובה לאנטישמיות של הברית הבינלאומית לזיכרון השואה (IHRA), הכוללת בתוכה התקפות המכוונות נגד ישראל, אך אינו מאמץ אותה רשמית. במקום זאת, המסמך "מברך ומעריך" את מסמך ה"נקסוס", שמציע הגדרה מגמתית לאנטישמיות ולפיה אין לראות שום ביקורת על ישראל או על הציונות ¹ שקרית ככל שתהיה ² כאנטישמית.

וכמו להוסיף חטא על פשע, מסמך האסטרטגיה של ביידן מציין את המועצה ליחסי אמריקנים-מוסלמים (CAIR), שהיא גוף הידוע בעיונות שלו כלפי יהודים וישראל, כשותפה בתוכנית האמריקנית, ומתפלפל על כך שהממשל רוצה "לתת לאנשים הזדמנות לשנות את התנהגותם לטובה".

אם לסכם, נייר האסטרטגיה עיוור לאופן שבו מגויסות אידאולוגיות פרוגרסיביות ואסלאמיות לטובת צורות עכשוויות של אנטישמיות, ובייחוד אנטישמיות שמוסווה "רק" כהתנגדות למדיניות ישראל.

כאשר צוללים לתוך הדו"ח מגלים שגיאות מספר בהנחות היסוד שלו.

ראשית, אם לצטט את בעלת הטור הבריטית מלאני פיליפס, גם כאשר פוליטיקאים ואינטלקטואלים מגנים גילויי אנטישמיות, הם משום מה מרגישים חובה לגנות באותה נשימה "אסלאמופוביה" ואת "כל צורות הגזענות".

סירוב זה להכיר בייחודה של האנטישמיות (ובהיותה תופעת השנאה הנפוצה ביותר, מעל ומעבר לכל שאר גילויי השנאה, לרבות שנאת מוסלמים) מגיע מעולמות התקינות הפוליטית ומדגים בדיוק מהי שנאת יהודים. "אנשים אינם יכולים לסבול את הייחודיות של האנטישמיות כי הם אינם יכולים לסבול את הייחודיות של העם היהודי", אומרת פיליפס.

שנית, סוגיית האנטישמיות המתבטאת כאנטי-ציונות בלבד נותרה נקודה נפוצה. כפי שהיטיב לומר פרופ' יוג'ין קונטרוביץ (בעדות מלומדת ומפורטת שנתן בשבוע שעבר בפני הוועדה לבריאות עולמית, זכויות אדם גלובליות וארגונים בינלאומיים, שהיא ועדת משנה של ועדת החוץ של בית הנבחרים האמריקני), האזכור של מסמך הנקסוס הוא שערורייה. מדובר במסמך המצדיק מוסר כפול כלפי ישראל, תוך הצגת האשליה שאנטישמיות מופיעה רק בצורה הטהורה של שנאת יהודים בלתי רציונלית או כאוסף סטראוטיפים ו"דימויים".

אולם ברור לכל בר-דעת שלא זה המצב. במקרים רבים, ההאשמות המוטחות כלפי ישראל מהדהדות האשמות שהעלו אנטישמים לאורך ההיסטוריה. לדברי קונטרוביץ: "במקום שיהודים יואשמו בהריגת ילדים של נוצרים, ישראל מואשמת בהרג מכוון של ילדים פלסטינים; במקום שיהודים יואשמו בהפצת מגפות בקרב הנוצרים, ישראל מואשמת בהפצת מחלות בקרב פלסטינים".

"וההאשמה ב'אפרטהייד' היא גלגול של עלילת דם מודרנית [השקר הגדול], שהוא אבסורדי אבל מסית בדרכים שלא ניתן לתקן רק באמצעות הפרכה. בדיוק כשם שעלילת הדם הקלאסית התכתבה עם העיסוקים התאולוגיים של תקופתה, כך ההאשמות כיום מתכתבות עם טיעוני הצדק האתני של זמננו. העובדה שבתקופתנו ישנם חברי קונגרס המפיצים עלילות כאלה נגד המדינה היהודית מבלי לספוג סנקציות מצד מפלגתם, מוכיחה עד כמה אנטישמיות 'מנומסת' היא מסוכנת".

ומוסיף העיתונאי פיטר סבודניק: "השמאל האמריקני נקלע לזעם חסר התחית של פוליטיקת הזהויות", הוא אומר. "הם אימצו את הטקסונומיה החדשה של גזע-מגדר, שמתרגמת מחדש אלפי שנות היסטוריה יהודית לכדי מודל התואם לאסכולת ה'ז'וק'. כיום המבט על הסכסוך הערבי-ישראלי נעשה רק דרך הפריזמה המשטחת הזו, כאשר ישראל ממלאת בו את תפקיד הכובש הקולוניאלי הלבן, ואילו הפלסטינים את תפקיד הילידים כהי העור שהם הקורבן של הכובש".

"באמצעות דחיסת הסכסוך הישראלי-פלסטיני לתוך מיטת סדום של זהותנות שמאלנית, הצליחו הפרוגרסיביים החדשים לנתק את היהודי המחובר למדינה היהודית מהגוף הפוליטי האמריקני. על ידי הפיכת מדינת היהודים לכוח הרשע, הם דוחקים את היהודים להגן על החיבור למדינה היהודית. הם יצרו מרחב המפריד בין היהודים לאמריקה, ובתוך המרחב הזה הם נתנו

לגיטימציה לאלימות נגד היהודים בשל הגנתם על הבלתי ניתן להגנה: על האפרטהייד, הקולוניאליזם, העליונות הלבנה, הטיהור האתני ורצח העם שישראל כביכול מבצעת".

במילים אחרות, בשל ההימנעות מלגעת בסוגיית הליבה, והיא שישראל היא המוקד למידה רבה של אנטישמיות עכשווית מכיוון מחנה השמאל ובני בריתו, האסטרטגיה של ממשל ביידן היא הרבה פחות מוצלחת ממה שהיא נראית.

ונקודה שלישית: בגלל הבעייתיות שהוסברה לעיל, יש מקום לתהות אם תוכניות ממשלתיות מסייעות למאבק באנטישמיות או שמא פוגעות בו. טבי טרוי, היסטוריון של הנשיאות האמריקנית, מפרט בהקשר זה (במאמר מאיר עיניים בכתב העת "נשיונל אפירס") את היוזמות של בוש הבן, טראמפ וביידן, ומגיע למסקנה שמתחייבת כאן זהירות, שכן ליוזמות כאלו יש נטייה להביא להשלכות בלתי רצויות ובלתי מכוונות.

"לפעמים ארגון שנועד לטפל בבעיה רק מחריף אותה. מועצת זכויות האדם של האו"ם, שבה מפרי זכויות אדם מגנים באופן שגרתי מדינות דמוקרטיות, היא דוגמה מערכתית לתופעה".

אסטרטגיית ממשל ביידן מסתמכת במידה רבה על יוזמות ממשלתיות קיימות של גיוון, שוויון והכללה (DEI) כדי לטפל בסיבות השורש ולחנך נגד שנאה. בהתחשב בכך שחלק משרדי DEI נוטים לאמץ אנטישמיות יותר מאשר להילחם בה, זו התפתחות מדאיגה. מחקר של קרן הריטג' על דפוסי רשתות חברתיות של 800 יוזמות DEI בקמפוסים מצא שהם נוטים לשקף עוינות כלפי ישראל ברמה החורגת הרבה מעבר לאי הסכמה על מדיניות, ולעיתים קרובות הם אף גולשים לאנטישמיות.

באופן אבסורדי, ממשל ביידן מפקיד את "המאבק" באנטישמיות בידי גופים שאין להם קשר ברור לנושא. כך, למשל, הוא הנחה את משרד התחבורה "לחקור לעומק את מידת ההשפעה שיש לגזע, אתניות ודת או מראה דתי על תקיפה, הטרדה או אפליה של עוברי דרכים". למשרד הפנים נאמר "להאיר מקורות חדשים העוסקים בתרומת היהדות האמריקנית להיסטוריה האמריקנית, ולהפיץ את התוכן דרך אתר האינטרנט והאפליקציה של שירות הפארקים הלאומיים".

טרוי: "זה מזכיר לי את האמירה השנונה של הנשיא רייגן על כך ש'המילים המפחידות ביותר בשפה האנגלית הן אני מהממשלה, ואני כאן כדי לעזור'".

במקום זאת, טרוי מציע לבצע קיצוץ עמוק בתוכניות במימון ממשלתי המסבסדות אנטישמיות באופן עקיף, כגון תוכניות מכוח סעיף VI של חוק ההשכלה הגבוהה, המספקות מימון לתוכניות אנטי-ישראליות של לימודי המזרח התיכון, למחלקות אקדמיות המוציאות הצהרות אנטי-ישראליות קיצוניות, וכן למוסדות ציבוריים המשלמים דמי חבר ל"אגודה ללימודי המזרח התיכון" האנטי-ישראלית. כמו כן, ניתן לקצץ בכספים הפדרליים המועברים לבתי ספר ציבוריים שמחלקים ספרי לימוד הכוללים חומרים אנטישמיים, המעודדים עמדות אנטי-יהודיות באמצעות לימודים אתניים או תוכניות אנטי-ישראליות, או המשלמים עבור הדרכות אנטישמיות שנעשות

במסגרת תאוריית הגזע הביקורתית.

בנוסף לכספי חינוך שעשויים להשפיע באופן בלתי מכוון על הגברת האנטישמיות, טרוי ממליץ שארה"ב תקצץ גם בסיוע חוץ שיש לו השפעה הרסנית דומה. באלה ניתן לכלול תרומות למועצת זכויות האדם של האו"ם, לאונסק"ו, לאונר"א, וכל מימון שמגיע לתוכניות שמסבסדות ספרי לימוד אנטישמיים או טרור פלסטיני.

ביטול התוכניות הללו לא רק יחסוך כסף למשלם המיסים ויצמצם את המימון למפיצי האנטישמיות, אלא גם ישגר מסר חד וברור שהממשל הפדרלי לא יסבול אף גילויי שנאה, יהא מקורם אשר יהא.

מסלול נוסף שממשלת ארה"ב יכולה לאמץ כהתמודדות מועילה הוא מאבק בגילויי השנאה ברשתות, אף על פי שחופש ביטוי קיצוני הוא עניין קדוש לפרוגרסיביים.

במסגרת דו"ח חודשי חדש מטעם התנועה למלחמה באנטישמיות, שמתפרסם בשיתוף עם מכון המחקר Network Contagion Research Institute ומכונה "ניתוח הרעילות", נאספו בינואר 2023 סך של 1.3 מיליון ציוצים הנוגעים לנושאים יהודיים, ומדגם אקראי מובהק סטטיסטית של 10,000 מתוכם עבר מיון באמצעות מודל למידת מכונה. התוצאות הראו כי 14% מהציוצים היו התקפות זָהוּת על יהודים, 11% היו ציוצים רעילים נגד יהודים, 7% היו עלבונות נגד יהודים ו-1% היו איומים על יהודים.

במקום לממן עוד תוכניות DEI מעורפלות, טוב יעשה ביידן אם יפנה את תשומת הלב לענקיות המדיה החברתית בארה"ב וידרוש מהן לטפל במה שנמצא באחריותן.

הכותב שימש כרכז הפורום העולמי למאבק באנטישמיות בראשות נתן שרנסקי, שפעל בחסות משרד ראש הממשלה.

מאמר המקור פורסם ב-ג'רוזלם פוסט 30.06.2023 וב-ישראל היום 02.07.2023.